

[Holger K. Nielsen]

Når SF og VS har besluttet at stille denne forespørgsel, skyldes det ikke, som visse aviser har antydnet, at vi ønsker, at udenrigsministeren endnu en gang skal løbe spidsrod i sanktionssagen, eller at vi specielt ønsker at vælte udenrigsministeren. Vi har naturligvis et generelt ønske om at vælte denne regering, men vi mener, at debatten om sanktionerne i alt for høj grad har været koncentreret om udenrigsministerens person.

Sagen har nemlig en række principielle sider, som for en dels vedkommende kan føres tilbage til, at den tidligere socialdemokratiske regering accepterede at anvende Romtraktatens artikel 113 til ren udenrigspolitik. Accepten heraf har resulteret i en præcedens, som især EF-Kommissionen har ønsket at udnytte, men også andre integrationsvenlige EF-lande har taget imod den med kyshånd. Derfor har udenrigsministeren ret i, at det var vanskeligt for Danmark at komme ud af de sanktioner, der var baseret på artikel 113.

Da det imidlertid er ulovligt at bruge Romtraktaten til udenrigspolitik, er der så meget desto mere grund til, at der nu klart fra dansk side sættes en stopper for denne praksis.

Spørgsmålet om mandatafgivelsen har været behandlet grundigt i det folketingsudvalg, der behandlede lovforslag nr. L 168. Det er vores ganske bestemte opfattelse, at mandatet fra markedsudvalget den 20. december 1982 gik ud på, at EF-forordningen kun skulle gælde i to måneder. Regeringens accept af en forlængelse på et helt år betød, at vi havde fraskrevet os veto retten i februar i forbindelse med den forlængelse, vi troede skulle diskuteres da.

Dette er alvorligt, fordi det er juridisk usikkert, om vi kan komme ud af forordningen. Ifølge gængs EF-jura kan man ikke uden videre træde ud af en EF-forordning. Den juridiske usikkerhed betyder, at regeringen har spillet hasard med grundloven, fordi vi kan blive bundet af en fælles udenrigspolitik på et ulovligt grundlag og i modstrid med et flertal i det danske folketing.

Det er vort ønske at få præciseret, at veto retten er en uomgængelig del af forudsætningerne for det danske EF-medlemskab. Misen skal ses i sammenhæng med den løse mandatafgivelse i markedsudvalget, og det er vort håb, at denne debat kan give et bidrag

til det arbejde, som i øjeblikket udføres i de særlige underudvalg, som markedsudvalget har nedsat.

Besvarelse

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Forespørgerne har spurgt, hvad regeringen kan oplyse om brugen af artikel 113, om veto rettens anvendelighed og om problemerne med mandatafgivelse i forbindelse med EFs handelssanktioner mod Sovjetunionen.

Lad mig sige allerførst, at jeg er meget glad for, at forespørgerne ikke har spurgt, hvilke nye oplysninger regeringen kan komme med vedrørende de tre spørgsmål, for så var jeg blevet dem svar skyldig.

Jeg tror, denne sag er blevet så godt belyst, som det overhovedet er muligt. Jeg har selv besvaret ikke mindre end 57 spørgsmål fra det folketingsudvalg, der behandlede lovforslaget om importforanstaltninger over for Sovjetunionen. Der er blevet skrevet to betænkninger af udvalget. Markedsudvalget har afgivet en beretning, og der har været debat her i salen i flere runder.

Jeg tror derfor, at det bedste, jeg kan gøre, er at prøve at resumere de oplysninger, som regeringen besidder om de tre emner, der er nævnt i forespørgslen, og jeg undskylder, at dette bliver en gentagelse af oplysninger, der allerede er tilgået tinget, men der er rent faktisk ikke noget nyt at sige.

Om brugen af artikel 113 i Romtraktaten kan jeg sige følgende:

Artikel 113 er en af de bestemmelser i Romtraktaten, der har givet anledning til størst fortolkningstvivil. Der har altid været en klar modsætning mellem den måde, hvorpå Ministerrådet i EF har fortolket bestemmelsen, og den måde, som Kommissionen har læst bestemmelsen på. Sagt ganske kort kan det beskrives sådan, at Ministerrådet har anset artikel 113 for anvendelig til foranstaltninger, hvis formål er at føre handelspolitik, hvorimod Kommissionen har anset bestemmelsen for anvendelig til alle tiltag, hvor der anvendes handelspolitiske instrumenter, altså f.eks. importforbud, og det falder i tråd med dette skisma om fortolkningen af artikel 113, at Rådet i 1976 udtalte, at artikel 113 ikke kunne anvendes til sanktionspolitik, idet formålet med sanktioner ikke er at føre han-